

F ACD 870918 045

datum 18 SEP. 1987

CO

F b. / d. _____

BVD-SBP

FOCUS

rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van betekenis
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

A87/27 CO:2062285

15 september 1987.

NIEUWE MEDIA EN INTERNATIONALE KLASSENSTRIJD. EEN HONGAARSE VISIE

Reeds geruime tijd valt in het Oostblok grote ongerustheid te bespeuren over de effecten van de huidige "telecommunicatie-revolutie". Nieuwe technieken, zoals satelliet-televisie, worden gezien als een steeds grotere bedreiging voor het informatie-monopolie van partij en staat. Omdat het technisch niet mogelijk is deze informatie-stroom te weren of te storen - zoals dat tot op heden mogelijk was ten opzichte van bijvoorbeeld Westerse radio-zenders als Radio Liberty en Radio Free Europe - trachten massamedia-deskundigen en partij-ideologen een afdoende antwoord te vinden op deze nieuwe uitdaging aan het systeem.

Een opmerkelijke bijdrage aan deze discussie werd onlangs geleverd door Janos BARABAS, plaatsvervangend hoofd van de CC-afdeling voor Agitatie en Propaganda van de Hongaarse Socialistische Arbeiders Partij (HSAP). In een tijd waarin militaire middelen om existentiële redenen nu eenmaal niet kunnen worden ingezet bij de internationale klassenstrijd, aldus deze Hongaarse partij-ideoloog, komt meer en meer de nadruk te liggen op propaganda en ideologische strijd. Hij ziet de huidige ontwikkeling op informatie-gebied als de grootste uitdaging voor het socialisme in dit tijdperk van ideologische strijd met het kapitalisme. Een opmerkelijke visie uit een "liberale" Oostblok-staat.

NIEUWE MEDIA EN INTERNATIONALE KLASSENSTRIJD. EEN HONGAARSE VISIE

Onder de titel "Ideologische strijd en propaganda competitie" schreef het plaatsvervangend hoofd van de CC-afdeling voor Agitatie en Propaganda van de HSAP, Janos BARABAS, onlangs een artikel waarin hij de zorg verwoordde die alom in het Oostblok heerst over de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van telecommunicatie en massamedia. Zijn verhaal, dat verscheen in het Hongaarse ideologische tijdschrift Tarsadalmi Szemle (1987, nr. 4), is enerzijds een schets van de dreiging die de socialistische staten van deze ontwikkeling duchten voor hun eigen systeem, en is anderzijds een poging wegen aan te duiden hoe zij zelf de nieuwe technieken zouden kunnen hanteren in de ideologische strijd met het kapitalisme.

BARABAS begint met de vaststelling dat buitenlandse media gebruik maken van de bestaande hiaten in de informatie-voorziening in Hongarije. Zij spelen een dermate belangrijke aanvullende rol dat zij grote invloed hebben op de publieke opinie in het land. Dit betekent dat de Hongaren in toenemende mate worden geconfronteerd met ideeën die door partij en regering worden beschouwd als strijdig met de eigen ideologische waarden. De verleiding is dan ook groot verboden en beperkende maatregelen af te kondigen, aldus de partij-ideoloog, doch technisch wordt het steeds moeilijker - zo niet onmogelijk - de ontvangst van via satelliet uitgezonden programma's tegen te gaan. Dit dwingt de autoriteiten in de Oostblokstaten ertoe een geheel nieuwe communicatie-politiek te formuleren, teneinde de competitie met de Westerse media aan te gaan. Hoewel volgens BARABAS over de afloop van deze strijd, uit historisch oogpunt, geen twijfel kan bestaan, waarschuwt hij ervoor dat het een lange strijd zal worden, gelet op de technologische achterstand van het socialistische blok.

In een tijd waarin militaire middelen niet gebruikt kunnen worden in de internationale klassenstrijd, hebben politieke, economische en ideologische strijdmiddelen aan belangrijkheid gewonnen, aldus de partij-ideoloog uit Hongarije. Onder GORBACHEV is er volgens hem sprake van een geheel nieuw type internationale relaties, dat gekenmerkt wordt door een breed scala van contacten: economische samenwerking, handelsrelaties, toerisme, kapitaal-verkeer, culturele, wetenschappelijke en menselijke relaties, etc. Deze contacten moeten volgens BARABAS zeker niet geblokkeerd worden: "zij bieden onze vijanden weliswaar grotere mogelijkheden in de ideologische strijd, maar zij vergroten evenzeer onze mogelijkheden om invloed uit te oefenen". Hij wijst met deze woorden nog eens expliciet op de grote betekenis die er in het Oostblok wordt gehecht aan de mogelijkheid van politieke beïnvloeding via internationale contacten op velerlei gebied.

Ook in de toekomst zullen "extremisten in imperialistische kringen" volgens BARABAS pogen aan te tonen dat het socialisme in een diepe crisis verkeert. In hun poging het socialisme in discredit te brengen zullen steeds weer dezelfde stokpaardjes van stal gehaald worden: het thema van de mensenrechten, de "mythe van de Sovjet-overheersing", banden van de socialistische staten met het internationaal terrorisme, de expansionistische politiek van de Sovjet-Unie en soms onderdrukking van minderheden. BARABAS: "het enige doel van al deze laster is de uitbreiding van het socialisme tegen te gaan. Door gebruik te maken van bestaande sociale spanningen pogen zij op deze wijze de sociale basis van de socialistische orde te ondermijnen".

Om effectief aan de internationale propaganda-strijd te kunnen deelnemen is het naar de mening van BARABAS belangrijk "openheid" te bewaren. De volgens hem per definitie betere propaganda van het socialisme wapent de verschillende

groepen in de maatschappij immers tegen de vijandige ideologie. Door tegelijk open te staan voor nieuwe verworvenheden, de bestaande wetenschappelijke en technologische achterstand geleidelijk weg te werken, het pad te effenen voor economische groei, de levensomstandigheden voor de bevolking te verbeteren en het vertrouwen tussen de partij en de massa's te herstellen, kan het vertrouwen in de toekomst van het socialisme versterkt worden.

Omdat het kapitalisme nog steeds over aanzienlijke middelen beschikt, in staat is tot vernieuwingen in allerlei sferen en beschikt over een innovatieve economie, technologie en wetenschap, moet het socialistische kamp zich opmaken voor een langdurige periode van vreedzame coëxistentie en concurrentie met het kapitalisme, zo besluit BARABAS zijn beschouwing.

Janos BARABAS toont zich met zijn pleidooi voor openheid en economische versterking een voortreffelijk leerling van GORBACHEV. Tegelijk maakt hij nog meer dan zijn leermeester uit de Sovjet-Unie duidelijk dat ook voor de communistische partij in het als "liberaal" bekend staande Hongarije glasnost en perestrojka tot doel hebben de positie van het socialisme te versterken, teneinde met meer succes de internationale klassenstrijd aan te kunnen gaan.